



Beslut om ny skötselplan för naturreservatet Byvärma i Ljungby kommun

Beslut

Länsstyrelsen upphäver beslutet om naturreservatet Byvärma daterat den 22 november 1993 med ärendenummer 231-5024-89 (bilaga 1) i den del som avser skötselplanen.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård.

Syftet med reservatet

Enligt Länsstyrelsens beslut daterat den 22 november 1993 med ärendenummer 231-5024-89 (bilaga 1) är syftet med reservatet att:

bevara en hotad och sällsynt insekts- och fågelfauna knutna till för länet särpräglade lövskogar av naturskogs- och hagmarkskaraktär.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen beslutade att bilda naturreservatet Byvärma den 22 november 1993. Länsstyrelsen tecknade naturvårdsavtal med fastighetsägarna på anslutande delar av samma egendom den 7 februari 2014.

Ärendets beredning

Förslaget till beslut och skötselplan skickades 10 oktober 2025 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar. Myndigheter, ideella föreningar med flera har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till ny skötselplan för naturreservatet.

Trafikverket meddelar att de inte har några synpunkter på den nya skötselplanen.

E.ON framför att bolaget har mellanspänningsledningar inom området och att det är nödvändigt för dem att vid behov få underhålla och reparera ledningarna. Det är viktigt för bolaget att inte reservatets föreskrifter hindrar såväl normalt underhåll som akuta reparationsåtgärder på ledningarna.

Miljö- och byggförvaltningen i Ljungby kommun ställer sig överlag positiva till att skötselplanen revideras men framför att området hyser potentiellt värdefulla fladdermusmiljöer så som vattennära jaktstråk och hålträd, men att skötselplanen saknar hänsyn och riskbedömning till fladdermöss och andra skyddade arter.

Eftersom det finns ett inrapporterat fynd av parkslide nära reservatsgränsen kan det finnas behov av att förtydliga skyddsåtgärder och hur ett eventuellt bestånd inom reservatet ska hanteras.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Länsstyrelsens beslut om ny skötselplan för naturreservatet innehåller inga nya föreskrifter för området. Det är således inte frågan om några ytterligare inskränkningar vad gäller mellanspänningsledningar eller andra rättigheter än vad som tidigare meddelats i Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet den 22 november 1993 med ärendenummer 231-5024-89 (bilaga 1).

Länsstyrelsen håller med Ljungby kommun om att naturreservatet hyser värdefulla miljöer för fladdermöss. Det finns dock inga fynduppgifter om fladdermöss från området och syftet med naturreservatet är framför allt fokuserat på insekter och fågelfaunan. Med det sagt ska naturligtvis naturreservatets kvalitet för fladdermöss bibehållas och helst stärkas genom den nya skötselplanen. För att tydliggöra fladdermössens artrikedom i Möckelnområdet samt deras biologiska behov har ett nytt stycke om fladdermöss lagts till i skötselplanen under kapitel 4.3. *Biologiska värden*. Skötselplanen nämner också sedan tidigare hålträd och mulmholkar, vilka fungerar som boplatser för flera arter fladdermöss. Vad gäller artskyddet har Länsstyrelsen att ta hänsyn till alla skyddade och på andra sätt beaktansvärda arter i samband

med skötselåtgärder i området. Skötselåtgärder ska planeras med hänsyn till detta.

Länsstyrelsen har förtydligat i skötselplanen att det finns ett bestånd av den invasiva främmande arten parkslide strax söder om naturreservatet och att detta vid behov ska bekämpas så att det inte sprider sig in i reservatet.

Länsstyrelsens bedömning

Många växter och djur som naturligt förekommer i det svenska skogslandskapet är idag hotade. Flera av dem är beroende av gamla och grova träd eller multnande ved, företeelser som är ovanliga i den brukade skogen. Att på vissa platser skydda skogsområden från avverkning och att utföra skötsel för naturvårdsändamål förbättrar förutsättningarna för att hotade arter ska kunna finnas kvar och utveckla livskraftiga bestånd.

Sedan beslutet om naturreservat den 22 november 1993 har skogen i reservatet blivit äldre, förtätats och fått mer död ved. Samtidigt har den tilltagande förtätningen av skogen medfört att äldre och vidkroniga träd som har växt upp i en tid när området var glesare nu trängs med uppväxande yngre träd. Det innebär att naturvärden knutna till sådana träd riskerar att skadas om inte skötselinsatser genomförs. Den gamla skötselplanen medger inte denna typ av skötselåtgärder och Länsstyrelsen bedömer därför att skötselplanen behöver ersättas.

Byvärma utgör ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med ädellövskog, betesmark och svämlövskog och hyser en stor mångfald av arter knutna till dessa miljöer. Området har klass 1, högsta klassen i en tregradig skala, i länets naturvårdsprogram.

Byvärma är av riksintresse för naturvärden (objektnummer NRO 07011) och friluftsliv (objektnummer FG 02), enligt Naturvårdsverkets beslut 2023-06-21 och 2017-01-18. Områden av riksintresse för natur- och kulturmiljövård eller friluftsliv ska enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap. 6 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls, i enlighet med fastställd skötselplan.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen ”Levande skogar”, ”Ett rikt växt och djurliv” samt ”Levande sjöar och vattendrag”. Beslutet är förenligt med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kapitlen miljöbalken.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Länsstyrelsen ska enligt 3 § FO fastställa en skötselplan för reservatet. Planen anger de långsiktiga målen för skötseln av området och föreskriver vilka åtgärder som ska vidtas för att nå dessa mål.

Uppgifter om naturreservatet

Tabell 1. Administrativa data.

Naturreservatets namn	Byvärma
NVR-id	2002364
Län	Kronoberg
Kommun	Ljungby
Natura 2000-område	Byvärma SE0320111 (SCI)
Socken	Agunnaryd
Lägesbeskrivning	Byvärma ligger 7 km söder om Agunnaryd.
Centrumkoordinater	X: 446285, Y: 6281235
Naturgeografisk region	12A, Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden
Huvudsaklig objektkategori	Lö, Övriga lövskogar
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde
Fastigheter och ägarkategori	Byvärma 1:7, Privat
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	Avtalsservitut D201800077418:1.1 - Nätstation Avtalsservitut 07-IM2-60/834.1 - Kraftledning Avtalsservitut D201800429310:1.1 – Fiberledning
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal: 58 ha varav 46,6 ha landareal och 11,4 ha vattenareal Naturreservat: 40 hektar, varav 24 hektar produktiv skogsmark, 9 hektar vattenareal och 7 hektar övrig landareal Naturvårdsavtal: 18 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Beskrivning av området

Byvärma naturreservat ligger vid sjön Möckelns västra strand och utloppet till Helge å. Möckeln är en stor (48 km²) näringsfattig sjö med naturliga vattenfluktuationer, vilket sätter sin prägel på naturreservatets stränder och svämlövskogar. Eftersom sjön sänktes med 120 cm under 1800-talet har våtmarker, strandskogar, öar och ökad landareal skapats. Sjön har en artrik fiskfauna och här finns bland annat den ovanliga malen. De ofta flacka stränderna, de stora våtmarksområdena, de varierande äldre lövskogarna och fisktillgången ger upphov till ett rikt fågelliv.

Byvärma naturreservat består till ungefär en fjärdedel av sjö, vilket är en sanning med modifikation eftersom stora delar av Pråmstadviken i norra delen av naturreservatet inte täcks av vatten regelbundet.

Vattenfluktuationerna i viken har gett upphov till så kallade ävjestränder. Det är långgrunda och blottlagda stränder med en speciell flora av ettåriga växter och kortskottsvegetation. Här förekommer bland annat stora bestånd av den hotade växten klotgräs. Strandkanterna är till stor del blockrika och väl utvecklade videbuskage breder ut sig närmast vattnet. Innanför videbuskagen finns en svämzon där klibbal, björk och asp dominerar. Här bildas en stor mängd död ved vilket ger goda förutsättningar för många vedlevande insekter, svampar och fåglar. Här trivs också den ovanliga hårklomossan som Sverige har ett speciellt ansvar för.

På högre höjd övergår skogarna i lövrika blandskogar och ädellövskogar. Det är mestadels frisk mark med tämligen trivial kärlväxtflora och varierande dominans av triviallövträd och ädellövträd med inslag av barrträd. Bland triviallövträden dominerar björk, men även asp förekommer spritt och bildar på ett par ställen mindre bestånd. Bland ädellövträden dominerar ek och i framför allt de södra delarna av naturreservatet finns inslag av lind och mindre delar ask. I ädellövsbestånden finns ofta även inslag av hassel och lönn och bok förekommer sporadiskt. Där det är fuktigare växer klibbal. Äldre tall finns spritt över området men dominerar aldrig. Gran förekommer mestadels som yngre träd efter den naturvårdande skötsel som utförts. I lövskogarna finns god förekomst av död ved med de flesta nämnda trädslag. Naturvårdsarter av lavar, mossor och svampar förekommer allmänt i lövskogarna, där endast en mindre del är knutna till barrträden.

I norra delen av naturreservatet finns en ekhage som hyser många naturvårdsarter av kryptogamer. Här finns en levande jätteek med mulmfyllda håligheter. På barken av den levande jätteeken växer den mycket sällsynta laven stor sönderfallslav.

Byvärma naturreservat hyser en stor grupp sällsynta vedinsekter knutna till hagmarkslandskapets levande grova ekar och döda, grova björkar, samt till lövblandskogarnas olikåldriga levande och döda lövträd, främst björk.

I Möckelns utlopp, söder om Byvärma, börjar naturvårdsavtalet som täcker en ungefär 2 km lång sträcka av Helge å, och intilliggande skog, innan den mynnar ut i Tornasjön. Huvudfåran har förr grävts om och delar av sedimentet som grävdes upp lades på åns östra kant som en vall, troligtvis som en skyddszon till Byvärma mot översvämningar. I utloppet finns en äldre stenbro som Klockartäppsvägen passerar över. Stenbron har åtta valv där vattnet passerar igenom men som även begränsar vattenflödet och påverkar strömningsmönstret. Vid bron har musslor inventerats och de sällsynta och rödlistade arterna äkta målarmussla, tjockskalig målarmussla och flat dammussla har påträffats där. Längs med åns sidor finns både blandad lövskog uppe på vallen och lövsumpskog i de flackare partierna. Äldre klibbal och björk lutar sig ut över ån i takt med att sedimentet under sakta eroderar bort och bakom står äldre ekar omringade av gran. Ån är också en viktig passage för mal som i Sverige har en stark koppling till Helge å och Möckeln.

Kungörelse

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. I detta fall för vi in kungörelsen i tidningarna Smålandsposten och Smålänningen. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen. Beslutet i sin helhet finns tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 4 med överklagandehänvisning

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med naturskyddshandläggare Love Eriksen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsrådet Carin Lamme Lindh, avdelningschef Maria Levin, enhetschef Maria Unell, naturvårdsförvaltare Emil Appelqvist och miljöjurist Henrik Skanert medverkat.

Bilagor

1. Beslut om bildande av naturreservat Byvärma daterat den 22 november 1993 med ärendenummer 231-5024-89
2. Skötselplan
3. Sakägareförteckning och sändlista
4. Överklagandehänvisning